

PERE CORNELLÀS AMB JOSÉ LUIS GUERN.

L'obra de José Luis Guerin bascula entre l'amor instintiu pel cinema i l'elaboració de l'art i assaig. Una posició singular que defineix un dels cineastes de més talent d'aquest país.

Nascut a Barcelona l'any 1960, va anar-se'n a Madrid als 15 anys. Allí, Jos Oliver, un altre català exiliat a la capital, va oferir-li feina a la seva distribuïdora i Guerin es va poder introduir així al món de la indústria cinematogràfica. Però la seva relació al cinema prové de la Pathé Baby del seu avi, gràcies a la qual descobreix Chaplin, Keaton, Langdon, Gance, Griffith... "Són les meves primeres ombres", afirma avui.

Freqüenta la Filmoteca i, fascinat pel que hi ha a l'altra banda del mirall, decideix construir-se'l ell mateix i ser, doncs, director de cinema. Primer, fa pel·lícules en Súper 8 i 16mm., el cinema "Amateur" que tant estima i, l'any 1983, realitza el seu primer film professional, LOS MOTIVOS DE BERTA.

Ens trobem a casa seva, un diumenge al matí del mes d'octubre. Ens rep amablement. Parlem de cinema. José Luis Guerin transmet el que explica, no només perquè s'ho creu, sinó també perquè en parla apassionadament. I, com no podia ser d'altra manera, la conversa s'escola, gairebé sense adonar-nos-en, al llarg de tot el matí. Després, provem d'organitzar-la, de donar-li forma...

Parla'ns de LOS MOTIVOS DE BERTA, que tan poca gent ha vist. Es va rodar a Segòvia, en un paisatge molt buit que em permetia reduir al màxim el nombre d'elements per poder-me concentrar amb més intensitat en només uns quants.

En aquells moments estava cercant una escriptura pròpia i el paisatge m'era molt important, no com una cosa decorativa, sinó per la seva possible utilització dramàtica. Em recordava el de la pintura flamenca i, en captar-lo en blanc i negre, treballava especialment la composició. El blanc i negre té l'avantatge, respecte al color, que

José Luis Guerin, director de cinema

PERE CORNELLAS - FELIU VIAPLANA

privilegia l'arquitectura visual de les línies. L'argument partia d'un gènere literari que, pel que significa d'aïllament, sempre m'ha interessat molt, els diaris d'adolescència, en aquest cas els d'una amiga meua. La pel·lícula es titula FANTASÍA DE PUBERTAD, explica algunes peripècies viscudes per a una nena al seu camí cap a la maduresa. El conflicte es planteja mitjançant la tensió entre dos espais: el de la nena, un municipi despoblat dins d'un paisatge que l'enclosura, i l'espai exterior, evocat per gent forània, entre d'altres un equip de cinema. La distribució del film va ser molt desafortunada, però les crítiques van ser molt favorables.

De fet, les teves altres pel·lícules també qüestionen la sintaxi fílmica i sembla que plantegen un seguit d'interrogants. El teu interès per l'escriptura cinematogràfica es fa evident.

Es pot fer una distinció entre els directors que han començat considerant el cinema com a una escriptura, i que només després els ha significat una professió, i els que hi han entrat com a tècnics, als quals el temps ha convertit en directors. Jo sóc dels primers. M'avorreix profundament un rodatge si no és el meu. Fins i tot ara, desconec el cinema com a professió.

Per a mi, el cinema és una escriptura. Ho va ser per als cineastes soviètics de la Revolució -Kulechov, Pudovkin, Eisenstein...- i, d'una altra manera, per a la gent de la "Nouvelle Vague" -Godard, Truffaut, Rivete, Rohmer...

També hi ha els directors que fan sempre la mateixa pel·lícula, amb els mateixos temes, que perfeccionen amb el temps, i els que, en canvi, en fan de diferents. Ozu, per exemple, parla, a tota la seva obra, del paper dels nens al procés generacional, de la jerarquització i de la divisió de classes i, sobretot de la vida quotidiana de la família japonesa, en canvi, conrea, i de manera diferent, gèneres ben diversos, des del melodrama a la fauna polític-social, passant pel conte de fantasia i el policíac de l'Oest.

Miguel Marías diu que existeixen cineastes d'obres i cineastes de pel·lícules. Però això es dona, de fet, en totes les modalitats de l'art. Vermeer, per exemple, fa dotze quadres sobre el

«M'avorreix profundament un rodatge si no és el meu. Fins i tot ara, desconec el cinema com a professió»

mateix tema, una finestra orientada sempre al mateix lloc i una dona, fa petites variacions i crea tot un univers sense sortir d'aquesta habitació. El cas oposat podria ser Lord Byrin, que viatja per tot arreu i sedueix un munt de dones. Així, poden arribar a solucions molt semblants a partir de camins ben diferents. L'important no és la història sinó la manera de mirar-nos-la. Ozu, que heu citat i que ara tenim tan fresc (1), fa seu el principi defensat per Bresson: no s'arriba a

EL CINEMA A CASA

DEMANA UNA DEMOSTRACIÓ

DOLBY SURROUND
PRO LOGIC

CREUS

Alta Fidelitat - Video - TV - So professional

Horta Novella, 128 - 08201 SABADELL - Tel. 93 725 85 68 - Fax 93 727 28 81

P PARKING DUMO GRATUIT

la veritat a base d'acumular, sinó d'escapçar. Redueix els colors de la seva paleta i arriba a l'essencial a partir d'un desenvolupament progressiu. Per exemple, les dues versions que va fer de HIERBAS FLOTANTES, dels anys 38 i 50, tenen els arguments calcats, però el que les fa profundament diferents és "el matís revelador", que és l'essència del cinema d'Ozu.

*«Miguel Marías diu
que existeixen cineastes
d'obres i cineastes
de pel·lícules»*

Tornem a la teva obra. Tornes a Barcelona el 1983, però INNISFREE no apareix fins al 1990. Entre una cosa i una altra, han passat, doncs, 7 anys des de LOS MOTIVOS DE BERTA. Per què tant temps?

Abans, una certa indústria garantia de fer una pel·lícula darrere una altra i apareixien els films amb una naturalitat sorprenent. Si llegim els diaris d'Ozu, observem com descriu que va a l'estudi a treballar amb la mateixa naturalitat que va a prendre sake amb els seus amics... Aquesta manera de fer es fa molt difícil per als cineastes actuals, perquè rodar una pel·lícula és actualment com un petit miracle. I sempre tens la impressió de passar una revàlida. No tens cap seguretat ni garantia de res. Això fa que les nostres filmografies siguin tan curtes. La colla de pel·lícules que han fet Ford, Ozu o Walsh és ara impensable. I també la seva manera d'entendre el cinema.

D'altra banda, es tarda molt temps a realitzar un film. Per exemple, TREN DE SOMBRAS sembla que sigui una cosa recent, però el rodatge és del 95. Preparar una pel·lícula, a mi em porta un any, el rodatge dura unes sis setmanes i, després, el muntatge, que pot ser molt llarg. El muntatge és com

la taula d'escriptura del cinema. Encara poden passar dos anys més abans de l'estrena. D'aquesta manera, em puc passar uns cinc anys amb la mateixa pel·lícula. I, a més, per poder crear, necessito una certa tranquil·litat, incompatible amb les tasques de promoció de les pel·lícules. Per això n'he fet tan poques.

Quin és el punt de partida de dos films tan singulars com INNISFREE i TREN DE SOMBRAS?

M'interessava conèixer la vida dels petits pobles d'Irlanda quaranta anys després del rodatge de THE QUIET MAN en un d'ells i l'evocació, encara ara, de la pel·lícula de John Ford en aquest poble. Als més vells, vaig poder reconèixer una ètica i un humor molt fordians, constitueixen, de fet, una ètnia irrepètible. TREN DE SOMBRAS neix de la meva estimació per les antigues pel·lícules familiars, del misteri i de la densitat que adquireixen amb el pas dels anys, que les converteixen en autèntiques pel·lícules d'espectres.

Quins són els teus projectes més immediats?

Ara mateix, estic rodant un documental sobre els obrers de la construcció, per primera vegada a Barcelona, perquè fins ara les meves pel·lícules sorgien de viatges i els viatges s'acabaven convertint en la mateixa pel·lícula. És un projecte que forma part d'un Master en Documental de la Universitat Pompeu Fabra. El curs, el

*«Preparar una pel·lícula,
a mi em porta un any,
el rodatge dura unes sis
setmanes i, després,
el muntatge, que pot ser
molt llarg. El muntatge
és com la taula
d'escriptura del cinema»*

fem tres professors, Jean-Louis Comolli, Jordi Jordà i jo mateix. Cada un de nosaltres realitza un documental, conjuntament amb aquells alumnes que ens han escollit per col·laborar-hi. Jo l'estic fent amb set alumnes. Per a mi, té un gran interès, perquè és la primera vegada que treballa en la gestació col·lectiva d'un projecte. El títol provisional és EN CONSTRUCCIÓN.

D'altra banda, estic preparant el guió d'una història que transcorre al segle XVI i que està basada en el comerç del gel. M'atrau el repte de com afrontar el passat. S'hauria d'aconseguir fer-ho amb la mateixa naturalitat que Rohmer filma els seus joves d'avui, sense caure en la simplicitat dels decorats sumptuosos i dels vestits decoratius. S'hi va acostar molt el Passolini d'IL VANGELO SECONDO MATEO. Encara no sé si dirigiré jo mateix aquesta pel·lícula o si ho farà algú altre.

*«D'altra banda, estic
preparant el guió d'una
història que transcorre
al segle XVI i que està
basada en el comerç del
gel. M'atrau el repte de
com afrontar el passat»*

Quan aquests projectes siguin una realitat —o potser abans—, tornarem a veure'ns. Parlar de cinema amb José Luis Guerin és sempre un plaer.

1. *Durant els propassats mesos de setembre i octubre, la Filmoteca de la Generalitat va presentar un completíssim cicle Ozu al cinema Aquitània de Barcelona.*

PEIX i MARISC
J. BARBERÁ

Tels. 93 714 52 87 - 93 714 55 40
Castellar del Vallès

MODA EN PELL I PELLETERIA

llorenç caballé

Escola Industrial, 22 pis • Tel. 93 725 75 59 • SABADELL

TALLER O B E R T

Maite Batalla
Graduada en Arts Plàstiques

ESCOLA-TALLER DE DIBUIX I PINTURA
Baronia, 12 Tel. 93 717 83 83 08202 Sabadell (Barcelona)